

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Управління матеріальним постачанням»
вибіркових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Логістика

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від
31.08.2021 № 1

Розробники: голова циклової комісії економіки та управління, к.е.н., спеціаліст
вищої категорії, викладач – методист, Цимбалістова О.А.

Рецензенти:

1. Викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Харченко М.В.
2. Професор кафедри логістики НАУ, доктор економічних наук, професор, експерт Українського логістичного альянсу (УЛА) Смерічевська С.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вибіркової навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Логістика».

Управління матеріальним постачанням – становить процес забезпечення підприємства сировиною, матеріалами, напівфабрикатами, готовими виробами, які необхідні для виробничого та невиробничого споживання, відповідно до визначених потреб та у певні терміни.

Навчальна дисципліна «Управління матеріальним постачанням» - це одна із дисциплін вибіркової компоненти підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Логістика».

Об'єкт і предмет дисципліни: Об'єктом є підприємство як логістична система, тобто як така, що інтегрує інформаційний та матеріальний потоки, предметом є дослідження процесу матеріально-технічного забезпечення підприємства необхідними матеріальними ресурсами з метою забезпечення безперервності процесу виробництва та діяльності служби матеріально-технічного забезпечення підприємства

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна вивчається місцем та значенням матеріально-технічного забезпечення у виробничому процесі підприємства: ґрунтується на знаннях, отриманих під час вивчення таких навчальних дисциплін, «Економіка підприємства», «Основи менеджменту», «Маркетинг», «Операційний менеджмент», «Основи логістики та управління ланцюгами поставок», «Логістична інфраструктура», «Системний підхід в логістиці»; забезпечує базу для засвоєння матеріалу з навчальних дисциплін «Логістичне обслуговування», «Складська логістика та управління запасами», «Транспортна логістика», «Логістичний контролінг», «Управління логістичними проектами».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Сутність і передумови формування матеріально-технічного забезпечення підприємства
2. Матеріально-технічні ресурси та їх використання на підприємстві в умовах ринку
3. Нормування витрати матеріальних ресурсів як функція матеріально-технічного забезпечення підприємства
4. Виробничі запаси матеріальних ресурсів на підприємстві
5. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємств в ринкових умовах господарювання
6. Технологія матеріально-технічного забезпечення виробництва
7. Технічне забезпечення виробництва в системі матеріально-технічного забезпечення підприємства
8. Складське господарство як складова матеріально-технічного забезпечення

9. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Управління матеріальним постачанням» формування у здобувачів вищої освіти розуміння взаємозв'язку організації матеріального потоку на підприємстві з результатами його господарської діяльності, а також вміння вибирати ефективні методи організації забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та розробляти заходи з економії матеріальних ресурсів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління матеріальним постачанням»:

1. Формування наукового економічного мислення про роль та місце матеріально-технічного постачання в економіці підприємства;
2. Формування у здобувачів вищої освіти розуміння взаємозв'язку організації матеріального потоку на підприємстві з результатами його господарської діяльності;
3. Розглянути процеси нормування витрат матеріальних ресурсів;
4. Дослідити сутність та особливості створення оптимального запасу матеріальних ресурсів;
5. Розглянути умови організації матеріально-технічного постачання підприємства;
6. Детальну увагу зосередити на вмінні вибирати ефективні методи організації забезпечення підприємства матеріальними ресурсами ;
7. Визначити основні заходи з економії матеріальних ресурсів;

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

1. Сутність матеріально-технічного забезпечення підприємства;
2. Організаційна модель служби матеріально-технічного забезпечення підприємства;
3. Значення матеріального потоку в логістичній системі підприємства.;
4. Методи нормування витрат матеріальних ресурсів;
5. Показники рівня та обіговості виробничих запасів на підприємстві;
6. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства;
7. Сутність та зміст технології матеріально-технічного забезпечення виробництва;
8. Технологія роботи складу, обладнання складів;

вміти:

1. Оцінювати використання матеріальних ресурсів;
2. Проводити нормування витрат деяких видів матеріальних ресурсів;
3. Визначати оптимальну величину партії закупівлі матеріальних ресурсів;
4. Оцінювати ефективність господарських зв'язків у матеріально-Технічному забезпеченні підприємства;

5. Визначати потреби підприємства у матеріальних ресурсах;
6. Оцінювати економічну ефективність витрат з матеріально-технічного Постачання;
7. Проводити оцінку роботи складського господарства.

1.4. Форма підсумкового контролю (залік)

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години / 5 кредитів ECTS.

1.5. Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
Спеціальні компетентності (СК)	СК-8	Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
	СК-16	Здатність ставити і вирішувати завдання з управління матеріальними та супутніми потоками в логістичних системах, синхронізації, координації та інтеграції логістичних процесів у функціональних областях логістики.
	СК-17	Здатність до організації закупівель матеріальних ресурсів та збуту готової продукції, логістичної підтримки виробничих та допоміжних процесів, управління запасами, транспортуванням і вантажопереробкою (у тому числі за участю авіаційного транспорту), складуванням та наданням логістичного сервісу (у тому числі в логістичних центрах на базі аеропортів, карго-сіті; підприємств авіаційного сервісу).

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема №1. Сутність і передумови формування матеріально-технічного забезпечення підприємства

Еволюція теорії матеріально-технічного забезпечення підприємства. Матеріальний потік як складова логістичної системи підприємства. Сутність матеріально-технічного забезпечення підприємства. Організаційна модель служби матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Тема №2. Матеріально-технічні ресурси та їх використання на підприємстві в умовах ринку

Поняття про матеріально-технічні ресурси та їх класифікацію. Сутність використання матеріальних ресурсів на підприємстві. Показники витрат і рівня використання матеріальних ресурсів. Оцінка використання матеріальних ресурсів. Економія матеріальних ресурсів як фактор підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.

Тема №3. Нормування витрати матеріальних ресурсів як функція матеріально-технічного забезпечення підприємства

Сутність та принципи нормування витрат матеріальних ресурсів в умовах ринку. Методи нормування витрат матеріальних ресурсів. Класифікація норм витрат матеріальних ресурсів. Особливості нормування витрат деяких видів матеріальних ресурсів. Законодавче регулювання нормування витрат матеріальних ресурсів в сучасних умовах господарювання.

Тема №4. Виробничі запаси матеріальних ресурсів на підприємстві

Сутність виробничих запасів та їх види. Нормування виробничих запасів матеріальних ресурсів. Показники рівня та обіговості виробничих запасів на підприємстві. Визначення оптимальної величини партії закупівлі матеріальних ресурсів. Управління виробничими запасами в ринковій економіці.

Тема №5. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємств в ринкових умовах господарювання

Організація служби матеріально-технічного забезпечення підприємства. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства. Сучасні форми та системи забезпечення матеріальними ресурсами. Господарські зв'язки у матеріально-технічному забезпеченні підприємства. Зарубіжний досвід організації матеріально-технічного забезпечення підприємства. Оцінка ефективності господарських зв'язків у матеріально-технічному забезпеченні підприємства.

Тема №6. Технологія матеріально-технічного забезпечення виробництва

Сутність та зміст технології матеріально-технічного забезпечення виробництва. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах. Вибір постачальників і закупівля матеріальних ресурсів. Транспортування матеріальних ресурсів на підприємство. Показники надходження матеріальних ресурсів на підприємство. Забезпечення матеріальними ресурсами виробничих цехів та дільниць.

Тема №7. Технічне забезпечення виробництва в системі матеріально-технічного забезпечення підприємства

Сутність технічного забезпечення. Визначення потреби в обладнанні для виконання виробничої програми. Фінансові джерела відтворення технічних засобів. Показники технічного забезпечення підприємства.

Тема №8. Складське господарство як складова матеріально-технічного забезпечення

Значення складів, їх функції та види. Технологія роботи складу. Обладнання складів. Оцінка роботи складського господарства.

Тема №9. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства

Сутність витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. Формування витрат з матеріально-технічного забезпечення. Оцінка економічної ефективності витрат з матеріально-технічного постачання.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Логістика. Основи теорії: підручник / Є.В. Крикавський.- 2-ге вид. – Львів: Вид-во Нац.ун-ту «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ–захід»), 2006.-456 с.
2. Гаджинский А.М. Логистика: учебник / А.М. Гаджинский. -20-е изд. – М.: Издательство- торговая корпорация «Дашков и К», 2012. -484с. .
3. Шевців Л. Ю., Петецький І. Логістичні витрати підприємства. Монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 244 с.
4. Пономаренко В. С., Таньков К. М., Лепейко Т. І. Логістичний менеджмент : Підручник / За ред. д-ра екон. наук проф. В. С. Пономаренка. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 482 с.
5. Чухрай Н., Гаврись Я., Гірна О. Кадри в маркетингу та логістиці : Монографія / За ред. д-ра екон. наук проф. Н. Чухрай. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. – 228 с.
6. Посилкіна О.В. Виробнича логістика : Навч. посібник / О.В. Посилкіна, Р.В. Сагайдак-Нікітюк, О.В. Доровський, Г.В. Кубасова. – Харків: Вид-во НФаУ, 2009. – 364 с.
7. Смиричинский В.В. Логистика: навч.-метод. посіб. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. – 264 с.
8. Сумец А. М. Логистика: Учебное пособие. – К.: «Хай-Тек Пресс», 2008. – 320 с.
9. Алькема В. Г., Сумець О. М. Логістика: теорія та практика: Навч. посібник . – К.: ВД „Професіонал”, 2007. – 216 с.

- 10.Денисенко М. П., Левковець П. Р., Михайлова Л. І. та ін. Організація та проектування логістичних систем: Підручник / за ред. проф. М. П. Денисенка, проф. П. Р. Лековця, проф. Л. І. Михайлової. — К: Центр учбової літератури, 2010. — 336 с.
- 11.Чухрай Н. І. Логістичне обслуговування: Підручник. - Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2006. - 292с.
- 12.Крикавський Є.В., Чернописька Н.В. Логістичні системи: Навч. посібник. - Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2009. - 264 с.
- 13.Крикавський Є. В. Маркетинговий менеджмент . Навчальний посібник / Є. В. Крикавський, І. О. Дейнега, О. В. Дейнега, І. Ф. Лорві. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 380 с.
- 14.Крикавський Євген, Логістика для економістів. Підручник. Друге видання, виправлене і доповнене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 476 с.
- 15.Гордійчук А.С., Стахів О.А., Кузнецова Т.В., Збагερська Н.В., Організація і технологія забезпечення підприємства. Нав. Посібник/ А.С. Гордійчук. Рівне: НУВГП, 2012. 256с.
- 16.Є. В. Крикавського, Логістичний менеджмент. Навчально-методичний посібник / О. Є. Шандрівська, В. В. Кузяк, Н. І. Хтей. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 196 с.
- 17.Є. В. Крикавського, О. А. Похильченко, ЕКОНОМІКА ЛОГІСТИКИ. Навчальний посібник / Є. В. Крикавський, О. А. Похильченко, Н. В. Чернописька, О. С. Костюк, Н. Б. Савіна, С. М. Нікшич, Л. Я. Якимишин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 640 с.
- 18.Чухрай Наталія, Логістичне обслуговування. Підручник. Друге видання. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2006. 292с.
- 19.Васелевський М. Економіка логістичних систем. Монографія / М. Васелевський, І. Білик, О. Дейнега, М. Довба, О. Костюк, Є. Крикавський, С. Кубів, С. Леонова, П. Малолєпші, О. Мних, С. Нікшич, І. Петецький, О. Попко, І. Рикованова, Н. Савіна, Л. Сопільник, Н. Чернописька, Л. Юрченко, Л. Якимишин, Л. Янковська; За наук. ред. Є. Крикавського та С. Кубіва. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2008. 596 с.

Допоміжна література:

- 20.Zeng A. Z. Developing a framework for evaluating the logistics costs in global sourcing processes: An implementation and insights / A. Z. Zeng, C. Rossetti // International Journal of Physical Distribution & Logistics Management. – 2003. – Vol. 33, № 9. – P. 785–803.
- 21.CSCMP Supply Chain Management | Council of Supply Chain Management Professionals [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://cscmp.org/about-us/supply-chain-management-definitions>.
- 22.Данько Т. В. Аналіз рівня зрілості ланцюгів постачання українських

- підприємств високотехнологічного машинобудування / Т. В. Данько, К. Р. Пелюхня, К. С. Зіміна // Вісник НТУ «ХПІ». – 2014. – № 4 (1047). – С. 44–53.
23. Карпенко Г. П. Логістичні термінологічні студії в Україні / Г. П. Карпенко // Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка. – 2013. – № 14. – С. 191–196.
 24. Яковлєв А. І. Удосконалення методичних засад управління витратами на промислових підприємствах / А. І. Яковлєв // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – № 7. – С. 17–19.
 25. Сачинська Л. В. Управління логістичними витратами підприємства / Л. В. Сачинська // Маркетинг та логістика в системі менеджменту: тези доповідей IX Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 8–10 листопада 2012 р.). – 2012. – С. 382–383.
 26. Окландер М. А. Логістика / М. А. Окландер. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 346 с.
 27. Рета М. В. Логістичні витрати: визначення, класифікація та облік / М. В. Рета // Бізнес Інформ. – 2012. – № 8. – С. 155–158.
 28. Помірко Н. М. Класифікація логістичних витрат у формуванні системи управління ними на промисловому підприємстві / Н. М. Помірко // Вісник НУ «Львівська політехніка». – 2010. – № 669. – С. 99–107.
 29. Гаврись О. М. Фасетна класифікація логістичних витрат промислових підприємств / О. М. Гаврись, В. І. Ковшик // Економічний аналіз. – 2014. – Vol. 16, № 2. – С. 90–97.
 30. Hua S. Logistics cost and supply chain performance evaluation / S. Hua, Y. Kai // Supply Chain Perspectives and Issues in China. – Hong Kong : Fung Global Institute Limited and Fung Business Intelligence Centre, 2013. – P. 127–144..
 31. Krajnc J. Activity-based Management of Logistic Costs in a Manufacturing Company: A Case of Increased Visibility of Logistics Costs in a Slovenian Paper Manufacturing Company / J. Krajnc, K. Logožar, B. Korošec // PROMET - Traffic&Transportation. – 2012. – Vol. 24, № 1. – P. 15–24.
 32. Крикавський Є. Логістика та управління ланцюгами поставок: Навч. посібник / Є. Крикавський, О. Похильченко, М. Фертч. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 844 с.

Інформаційні ресурси

33. <http://www.management.com.ua/ims/ims002.html> - інформація про систему планування матеріальних потреб виробництва (MRP).
34. <http://www.management.com.ua/qm.shtml> - концепція загального менеджменту якості.

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Питання для підсумкового контролю (залік):

1. Еволюція теорії матеріально-технічного забезпечення підприємства.
2. Матеріальний потік як складова логістичної системи підприємства.
3. Сутність матеріально-технічного забезпечення підприємства.
4. Організаційна модель служби матеріально-технічного забезпечення підприємства.
5. Поняття про матеріально-технічні ресурси та їх класифікацію.
6. Сутність використання матеріальних ресурсів на підприємстві.
7. Показники витрат і рівня використання матеріальних ресурсів.
8. Оцінка використання матеріальних ресурсів.
9. Економія матеріальних ресурсів як фактор підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.
10. Сутність та принципи нормування витрат матеріальних ресурсів в умовах ринку.
11. Методи нормування витрат матеріальних ресурсів.
12. Класифікація норм витрат матеріальних ресурсів.
13. Особливості нормування витрат деяких видів матеріальних ресурсів.
14. Законодавче регулювання нормування витрат матеріальних ресурсів в сучасних умовах господарювання.
15. Сутність виробничих запасів та їх види.
16. Нормування виробничих запасів матеріальних ресурсів.
17. Показники рівня та обіговості виробничих запасів на підприємстві.
18. Визначення оптимальної величини партії закупівлі матеріальних ресурсів.
19. Управління виробничими запасами в ринковій економіці.
20. Організація служби матеріально-технічного забезпечення підприємства.
21. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства.
22. Сучасні форми та системи забезпечення матеріальними ресурсами.
23. Господарські зв'язки у матеріально-технічному забезпеченні підприємства. Зарубіжний досвід організації матеріально-технічного забезпечення підприємства.
24. Оцінка ефективності господарських зв'язків у матеріально-технічному забезпеченні підприємства.
25. Сутність та зміст технології матеріально-технічного забезпечення виробництва. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах.
26. Вибір постачальників і закупівля матеріальних ресурсів.
27. Транспортування матеріальних ресурсів на підприємство.
28. Показники надходження матеріальних ресурсів на підприємство.
29. Забезпечення матеріальними ресурсами виробничих цехів та дільниць.
30. Сутність технічного забезпечення.
31. Визначення потреби в обладнанні для виконання виробничої програми.
32. Фінансові джерела відтворення технічних засобів.
33. Показники технічного забезпечення підприємства.
34. Значення складів, їх функції та види.
35. Технологія роботи складу.
36. Обладнання складів.

- 37. Оцінка роботи складського господарства.
- 38. Сутність витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства.
- 39. Формування витрат з матеріально-технічного забезпечення.
- 40. Оцінка економічної ефективності витрат з матеріально-технічного постачання.